

УДК 658.15

JEL classification: G32, L25, M21

[https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11\(40\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-11(40))

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КРИЗОВИЙ ПЕРІОД

СКЛЯР Лариса Борисівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту,
Одеський національний технологічний університет,
<https://orcid.org/0000-0002-8332-8823>

ЄВТУШЕВСЬКА Ольга Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту,
Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0000-0003-4869-5123>

МАТВІЙЧУК Максим Сергійович

аспірант кафедри менеджменту і логістики,
Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0009-0008-4915-6731>

БОЯРЧУК Денис Олександрович

аспірант кафедри торговельного підприємництва, товарознавства та управління бізнесом,
Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0009-0001-0031-9455>

ЗАГОРА Артем Валерійович

аспірант кафедри менеджменту та логістики,
Одеський національний технологічний університет
<https://orcid.org/0009-0004-4579-5633>

Розглянуто теоретичні засади механізмів фінансового менеджменту в умовах економічної кризи. Досліджено особливості їхньої трансформації під впливом зовнішніх та внутрішніх викликів. Визначено ключові інструменти адаптивного фінансового управління, спрямовані на збереження ліквідності, оптимізацію витрат та забезпечення інвестиційної стійкості. Зазначено значення цифрових технологій і новітніх фінансових рішень у підвищенні ефективності управлінських процесів. Доведено, що фінансовий менеджмент виступає важливим чинником формування конкурентних переваг підприємств у кризових умовах. Обґрунтовано специфіку застосування фінансових механізмів в Україні з урахуванням воєнних ризиків та завдань повоєнного відновлення. Визначено перспективи розвитку фінансового менеджменту як системного інструмента забезпечення стійкості бізнесу та інтеграції національної економіки у глобальний простір.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, конкурентоспроможність підприємств, антикризове управління, післявоєнне відновлення, фінансові інструменти.

FINANCIAL MANAGEMENT MECHANISMS AS A FACTOR FOR INCREASING THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES IN A CRISIS PERIOD

SKLIAR Larysa, YEVTUSHEVSKA Olha, MATVIICHUK Maksym, BOIARCHUK Denys, ZAHORA Artem

Odesa National University of Technology

The article examines the theoretical and practical aspects of financial management mechanisms in the context of the modern economy's crisis challenges. It is demonstrated that financial management plays a crucial role in ensuring the sustainability of enterprises, shaping their competitiveness, and determining strategic development directions. Particular attention is paid to the analysis of tools and methods that allow enterprises to adapt to changes in the external environment, maintain liquidity, optimize costs, and attract additional sources of financing. The impact of crisis processes on the transformation of traditional approaches to financial management is examined, and the need to adopt new models that prioritize flexibility and a long-term perspective is demonstrated. It is established that in the context of military operations and the post-war recovery of the Ukrainian economy, financial management acquires special importance. Enterprises are compelled to adopt non-traditional approaches to financial management, specifically by more widely applying digital technologies, utilizing innovative financial instruments, and enhancing their collaboration with investors and donors. The role of the state and international financial organizations in supporting businesses is emphasized, which opens up new prospects for implementing public-private partnerships and creating favorable conditions for the recovery of the national economy. The importance of risk management mechanisms, diversification of financial flows, and strategic planning as tools for strengthening the competitive positions of enterprises is outlined. It is concluded that the future development of financial management in Ukraine will depend on the ability to integrate classical management tools with innovative approaches that consider the realities of the crisis and post-crisis environment. Financial management mechanisms are considered a universal tool capable of simultaneously solving the tasks of adapting business to crisis conditions, forming new competitive advantages, and ensuring the economic stability of the state in a global context.

Keywords: financial management, enterprise competitiveness, crisis management, post-war recovery, financial instruments.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем економічної нестабільності, зумовленої як глобальними фінансовими кризами, так і внутрішніми соціально-економічними викликами. Динамічність зовнішнього середовища, коливання валютних курсів, інфляційні процеси, обмежений доступ до кредитних ресурсів та зниження платоспроможного попиту формують перед суб'єктами господарювання нові завдання у сфері управління фінансами [1]. У таких умовах традиційні підходи до фінансового менеджменту втрачають свою ефективність, що обумовлює необхідність розробки й упровадження адаптивних механізмів управління фінансовими потоками.

Особливу актуальність проблема набуває у кризовий період, коли підприємства стикаються з ризиками зниження конкурентоспроможності, втратою частки ринку та обмеженням інвестиційної активності, що є значною проблемою в сучасній Україні. Водночас ефективний фінансовий менеджмент виступає ключовим фактором забезпечення стійкості бізнесу, збереження його потенціалу та формування конкурентних переваг. Саме тому дослідження механізмів фінансового менеджменту як інструменту підвищення конкурентоспроможності підприємств є важливим науковим і практичним завданням.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика фінансового менеджменту в умовах кризових явищ набула широкого висвітлення у працях сучасних українських науковців. Так, у дослідженні Гурбик Ю.Ю. та Карпенко Н.М. [2] розглянуто механізм фінансового управління підприємством крізь призму теоретичного осмислення, що дозволяє сформулювати фундаментальне підґрунтя для подальших прикладних розвідок. Автори наголошують на необхідності удосконалення фінансових інструментів як бази для забезпечення стійкості підприємств. Шаповал О. [3] зосередила увагу на ключових аспектах управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах, підкреслюючи їхній вплив на забезпечення ефективності функціонування бізнесу. Подібний підхід простежується і у роботі Рогач С.М. [4], яка аналізує економічну ефективність використання фінансових ресурсів підприємства, зокрема в контексті оптимізації їхнього розподілу та зменшення ризиків.

Важливий внесок у дослідження антикризових механізмів зробили Іоанно В.В., Корчак А.В. та Мазуренко О.К. [5], які розглянули роль ІТ-технологій в адаптації фінансової системи в умовах кризи. Це відкриває нові перспективи для модернізації управлінських процесів. Схожий напрям простежується у роботі Лагуніна М. [6], де визначено значення фінансових ресурсів міжнародних інституцій як важливого драйвера розвитку української економіки. У дослідженні Томашук І.В. та Томашук І.О. [7] наголошується на управлінні фінансовими ризиками як невід'ємному елементі забезпечення сталого функціонування підприємств, тоді як Великих К.О. [8] акцентує на практичних аспектах ефективного управління фінансами у бізнесі. Це створює передумови для розвитку власних адаптивних механізмів, що враховують специфіку українських реалій воєнного та повоєнного часу.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування підходів до формування механізмів фінансового менеджменту, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності підприємств у кризовий період.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Механізми фінансового менеджменту розглядаються в економічній науці як сукупність інструментів, методів, важелів та управлінських рішень, що забезпечують ефективне формування, розподіл і використання фінансових ресурсів підприємства [2]. Вони мають комплексний характер, поєднуючи економічні, організаційні, правові та стратегічні складові. В умовах ринкової економіки ключове завдання цих механізмів полягає у досягненні фінансової стійкості та створенні умов для довгострокового розвитку підприємств. Загалом у структурі механізмів фінансового менеджменту можна виокремити декілька рівнів:

- операційний – пов'язаний із щоденним управлінням грошовими потоками, витратами та доходами;
- тактичний – охоплює управлінські рішення середньострокового характеру, що стосуються формування бюджету, оптимізації структури капіталу, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю;
- стратегічний – орієнтований на забезпечення конкурентоспроможності, інвестиційного розвитку та підвищення вартості бізнесу у довгостроковій перспективі [3].

Ефективність функціонування фінансових механізмів значною мірою визначається тим, наскільки вони здатні адаптуватися до динамічних змін зовнішнього середовища. У науковій літературі акцент робиться на необхідності поєднання класичних методів фінансового аналізу та планування з інноваційними підходами, серед яких – сценарне прогнозування, ризик-менеджмент, використання цифрових фінансових технологій. Це

дозволяє підприємствам своєчасно реагувати на кризові явища та мінімізувати можливі втрати [4]. Важливою складовою механізмів фінансового менеджменту є система стимулів і обмежень, яка спрямовує діяльність підприємства у руслі досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю та ризиком. Вона передбачає застосування як внутрішніх регламентів і стандартів, так і зовнішніх нормативних вимог, що формують рамкові умови функціонування бізнесу.

Кризові явища в економіці докорінно змінюють логіку функціонування фінансових механізмів підприємств, трансформуючи їхні цілі та пріоритети. У стабільних умовах фінансовий менеджмент орієнтований передусім на забезпечення зростання вартості бізнесу, оптимізацію структури капіталу та ефективне використання фінансових ресурсів. Водночас у період економічної нестабільності ключовим завданням стає збереження ліквідності та платоспроможності, а також мінімізація ризиків, пов'язаних із зовнішніми й внутрішніми шоками [5]. Це зумовлює необхідність використання спеціальних антикризових механізмів фінансового управління, які дозволяють підприємству не лише адаптуватися до негативних змін середовища, але й закласти основу для подальшого відновлення.

У світовій практиці основою таких механізмів виступає поєднання бюджетного контролю, гнучкого управління грошовими потоками та оптимізації витрат. Посилена увага приділяється короткостроковому фінансовому плануванню, адже саме воно дозволяє своєчасно виявляти касові розриви та зменшувати ризик неплатоспроможності. Підприємства переглядають структуру витрат, концентруючи ресурси на критично важливих напрямках діяльності та тимчасово обмежуючи інвестиції з віддаленою перспективою повернення. Не менш значущим є формування альтернативних джерел фінансування, адже залежність виключно від банківських кредитів у кризових умовах стає надто ризикованою [6]. В цьому контексті дедалі більшого поширення набувають факторинг, лізинг, програми державно-приватного партнерства та інші інноваційні фінансові інструменти.

В українському контексті проблема ефективного фінансового менеджменту набула особливої актуальності у зв'язку з воєнними подіями та майбутніми завданнями післявоєнного відновлення економіки. Бойові дії, руйнування виробничої інфраструктури, втрата значної частини внутрішнього ринку та ускладнення логістики формують безпрецедентні виклики для підприємств. У таких умовах універсальні підходи до антикризового фінансового управління мають бути суттєво адаптовані. Підприємства змушені будувати бюджети з урахуванням воєнних ризиків, передбачати перебої в енергопостачанні та транспортних мережах, формувати резервні фонди для екстрених витрат [7]. Водночас значного поширення набуває практика залучення міжнародної фінансової допомоги, грантових програм та спеціальних фондів відновлення, що стають важливим доповненням до традиційних кредитних ресурсів. Особливої ролі набувають державні механізми стимулювання, які включають пільгове кредитування, компенсацію відсоткових ставок, гарантування оборонних замовлень та страхування інвестицій у зонах підвищеного ризику. У кризовий період підприємства також активно оптимізують кадрову політику, переходять на більш гнучкі моделі зайнятості, зменшують фіксовані витрати за рахунок аутсорсингу та цифровізації управлінських процесів [8]. Для збереження конкурентних позицій необхідною умовою стає диверсифікація ринків збуту з орієнтацією на європейські та глобальні ринки, що дозволяє компенсувати втрати від скорочення внутрішнього попиту.

У повоєнний період ключовим напрямом фінансового менеджменту має стати орієнтація на відновлення стратегічно важливих галузей: енергетики, аграрного сектору, будівництва та інформаційних технологій. Саме ці сектори здатні не лише забезпечити економічну стійкість держави, але й стати драйверами зростання у середньо- та довгостроковій перспективі. У цьому контексті важливо поєднати класичні антикризові інструменти з інноваційними фінансовими рішеннями, такими як фінтех-платформи, блокчейн-технології для прозорості операцій [9], а також сучасні системи звітності відповідно до міжнародних стандартів. Прозорість та відповідальність бізнесу у сфері фінансового управління формують довіру інвесторів і донорів, що є визначальним фактором залучення ресурсів для масштабної відбудови.

В сучасних умовах глобальної конкуренції та економічної нестабільності фінансовий менеджмент постає не лише як функціональна сфера управління підприємством, а як стратегічний чинник, що безпосередньо визначає його здатність утримувати та розширювати конкурентні позиції на ринку. Конкурентоспроможність у цьому контексті розглядається як комплексна характеристика, що поєднує фінансову стійкість, інноваційний потенціал, ефективність використання ресурсів та здатність підприємства адаптуватися до зовнішніх викликів. Саме фінансовий менеджмент створює умови для реалізації цих характеристик, забезпечуючи раціональний розподіл капіталу, ефективне управління ризиками та підтримання балансу між поточними витратами і довгостроковими інвестиціями [10]. Фінансові рішення безпосередньо впливають на формування конкурентних переваг. Оптимізація структури капіталу дозволяє підприємству знижувати вартість залучених ресурсів і підвищувати прибутковість діяльності. Управління грошовими потоками забезпечує стабільність функціонування навіть у періоди кризових коливань, тоді як система бюджетування та контролю витрат формує основу для ефективного використання наявних фінансових ресурсів.

В українських реаліях значення фінансового менеджменту як чинника конкурентоспроможності суттєво зростає. Військові дії та їхні економічні наслідки створили ситуацію, коли підприємства змушені

шукати менш тривіальні, нетрадиційні підходи до фінансового управління (табл. 1). Збереження конкурентних позицій у таких умовах можливе лише за рахунок поєднання класичних механізмів управління із сучасними підходами, спрямованими на залучення зовнішніх ресурсів, зокрема міжнародної допомоги, грантів і кредитних програм, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями [12]. Водночас українські підприємства повинні активно диверсифікувати ринки збуту, інтегруватися у європейські та світові виробничо-логістичні ланцюги, що вимагає продуманих фінансових стратегій.

Таблиця 1

Приклади нетривіальних підходів до фінансового менеджменту підприємств в умовах війни та післявоєнного відновлення України

Підхід	Сутність	Значення для економіки України
1. Краудфандинг та/або краудінвестинг	Залучення коштів від широкого кола інвесторів (у тому числі приватних) через онлайн-платформи	Забезпечує альтернативне джерело капіталу для малих і середніх підприємств, підвищує довіру споживачів та створює нову інвестиційну культуру
2. Соціальне підприємництво	Орієнтація бізнесу не лише на прибуток, а й на вирішення соціально важливих проблем	Підвищує стійкість громади, сприяє зайнятості вразливих груп населення, формує імідж відповідального, сталого бізнесу
3. Грантове фінансування від міжнародних донорів	Отримання безповоротної фінансової допомоги для підтримки бізнесу та інноваційних проєктів	Дозволяє компенсувати дефіцит капіталу, стимулює розвиток стартапів та малого бізнесу, сприяє інтеграції у глобальні економічні мережі
4. Використання фінтех-платформ та цифрових валютних сервісів	Автоматизація платежів, електронне кредитування, застосування блокчейн-рішень	Підвищує прозорість фінансових операцій, знижує транзакційні витрати, сприяє боротьбі з тіньовою економікою
5. Державно-приватне партнерство	Співпраця бізнесу та держави у реалізації інфраструктурних і соціально значущих проєктів	Сприяє відбудові зруйнованих об'єктів, зменшує навантаження на державний бюджет, мобілізує приватний капітал для стратегічних напрямів
6. Залучення коштів через військові та відновлювальні облигації	Розміщення державних цінних паперів для фінансування оборонних і відбудовних програм	Дозволяє мобілізувати внутрішні ресурси, підвищує довіру громадян до фінансової системи, забезпечує макроекономічну стабільність
7. Венчурне фінансування та бізнес-акселератори	Залучення інвестицій для інноваційних проєктів на ранніх етапах розвитку	Сприяє формуванню нової інноваційної екосистеми, стимулює розвиток ІТ-сектору та технологічних стартапів

Джерело: створено автором на основі [12-15]

Особливого значення в післявоєнний період набуває здатність фінансового менеджменту забезпечувати інвестиційний розвиток. Відбудова інфраструктури, модернізація промисловості та залучення високотехнологічних виробництв вимагатимуть значних фінансових ресурсів, а відтак – професійного управління ними. У цьому контексті конкурентоспроможність підприємств визначатиметься не лише рівнем їхньої адаптивності у кризових умовах, а й здатністю ефективно інтегрувати зовнішнє фінансування, спрямовувати його у стратегічні напрями та забезпечувати прозорість фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Фінансовий менеджмент виступає центральним фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств. Він забезпечує одночасне вирішення завдань оперативного виживання та стратегічного розвитку, створює передумови для стійкості бізнесу та його інтеграції у глобальний економічний простір [16]. Для України це означає, що саме якісна система фінансового управління може стати тим інструментом, який дозволить бізнесу не лише подолати наслідки війни, але й закласти основу для відновлення економіки на новому, конкурентоспроможному рівні.

Значущим аспектом є здатність фінансового менеджменту забезпечувати гнучкість підприємства. У ситуаціях, коли ринок зазнає різких змін, саме швидка адаптація фінансової політики дає можливість уникнути втрат і використати кризу як джерело нових можливостей. При цьому йдеться не лише про оптимізацію витрат чи реструктуризацію боргових зобов'язань, а й про активне застосування інноваційних фінансових інструментів, серед яких – венчурне фінансування, партнерські програми, цифрові платформи для управління інвестиціями та ризиками [11].

Механізми фінансового менеджменту є визначальним чинником підвищення конкурентоспроможності підприємств у кризовий період. У сучасних умовах вони набувають особливого значення, оскільки забезпечують не лише оперативне реагування на економічні виклики, але й створюють основу для довгострокового розвитку бізнесу. Ефективне управління фінансовими потоками, диверсифікація джерел фінансування, активне впровадження цифрових технологій та інноваційних фінансових інструментів виступають ключовими напрямками адаптації підприємств до динамічного зовнішнього середовища. В українських реаліях питання антикризового фінансового управління набуває особливої гостроти у зв'язку з воєнними подіями та масштабними завданнями післявоєнного відновлення економіки [17]. Саме фінансовий менеджмент має потенціал стати інструментом, що дозволить не лише забезпечити стійкість бізнесу в умовах

невизначеності, але й сприяти інтеграції України у світові економічні процеси. Важливими перспективними напрямками розвитку є активізація державно-приватного партнерства, залучення міжнародної фінансової допомоги, розвиток ринку відновлювальних облігацій, а також підтримка інноваційних форм фінансування, орієнтованих на малий та середній бізнес.

Майбутнє українського фінансового менеджменту значною мірою залежатиме від здатності поєднувати класичні підходи з новими моделями, які враховують реалії воєнної та післявоєнної економіки. Використання потенціалу цифрових технологій, формування прозорої системи корпоративного управління та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності можуть стати основою для відновлення довіри інвесторів і сталого економічного зростання [18]. Таким чином, у довгостроковій перспективі фінансовий менеджмент перетворюється не лише на інструмент забезпечення виживання бізнесу, але й на важливий фактор соціально-економічної стабільності, що сприятиме побудові конкурентоспроможної економіки України у глобальному просторі.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Подальший розвиток фінансового менеджменту в умовах кризових викликів вимагає від підприємств відходу від виключно реактивних стратегій та переходу до проактивних моделей управління. Мова йде не лише про здатність пристосовуватися до негативних змін середовища, а про формування нової фінансової архітектури, яка закладатиме стійкість і конкурентоспроможність ще до настання кризи. Це означає, що майбутнє фінансового менеджменту пов'язане з інтеграцією інноваційних технологій, глибокою аналітикою ризиків, широким використанням сценарного планування та прогнозування.

В українських реаліях такі підходи набувають стратегічного значення. Війна та необхідність відновлення економіки після неї стимулюють формування нового фінансового ландшафту, де ключову роль відіграватиме взаємодія між державою, бізнесом та міжнародними партнерами. Від ефективності цієї взаємодії залежатиме швидкість і масштаб відбудови, а також інтеграція України в глобальні економічні процеси. Перспективними напрямками є розвиток фінансових інструментів для залучення внутрішнього капіталу, стимулювання інвестиційної активності через гарантії та пільгові умови, а також створення сприятливого інституційного середовища для інноваційних підприємств.

Окремо слід відзначити, що майбутнє фінансового менеджменту в Україні визначатиметься не лише його економічними функціями, а й соціальним виміром. Підприємства, які поєднують економічну ефективність із соціальною відповідальністю, отримують додаткові конкурентні переваги, адже саме такі практики формують довіру суспільства та інвесторів. Це означає, що у довгостроковій перспективі фінансовий менеджмент перетвориться на багаторівневий механізм, де поєднуються завдання економічної стійкості, інноваційного розвитку та соціальної стабільності.

Література

1. НІКОЛЬЧУК, Ю. (2024). ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПІД ЧАС ВІЙНИ. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (2), 215–223. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-28>
2. Гурбик Ю.Ю., Карпенко Н.М. Механізм фінансового управління підприємством: теоретичний вимір. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 5(73). С. 87-93. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-5-13>
3. Шаповал О. Ключові аспекти управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах. *Таврійський науковий вісник*. 2022. Вип. 13. С. 150-154. DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.18>
4. Рогач С.М. Економічна ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-4>
5. Іоанно В.В., Корчак А.В., Мазуренко О.К. Фінансова система в умовах кризи: адаптація через впровадження IT-технологій. *Академічні візії*. 2025. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15396493>
6. Лагунін М. Фінансові ресурси міжнародних фінансових інституцій як рушійна сила економічного розвитку України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2022. Вип. 28. С. 36-43. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb282022285243>
7. Томашук І.В., Томашук І.О. Управління фінансовими ризиками підприємства як складова забезпечення сталого функціонування суб'єкта економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>
8. Великих К.О. Реалізація ефективного управління фінансами в бізнесі. *Економічний простір*. 2021. Вип. 167. С. 45-49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/167-8>
9. Бліщук К.М. Особливості управління публічними фінансами у воєнний період. *Ефективність державного управління*. 2023. Вип. 70/71. С. 62-67. DOI: <https://doi.org/10.36930/507008>
10. ВЕРБІЦЬКА, І., & КОСТИК, Є. (2025). ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (1), 66–71. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-9>

11. Саввопуло К.В. Особливості правового забезпечення фінансової безпеки України в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. Вип. 89(3). С. 92-99. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.3.13>
12. Коваль Н., Ткачук Л., Панасенко І. Стратегії фінансового менеджменту в умовах непередбачених коливань фінансового ринку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-68>
13. Румик І., Плетенецька С., Царенок О. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств в умовах воєнного стану. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023. Вип. 4(72). С. 9-19. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-9-19>
14. Захарова Н. Фінансовий менеджмент та його особливості в умовах воєнного стану. *Економічні горизонти*. 2023. Вип. 4(26). С. 38-47. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(26\).2023.291788](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291788)
15. Лагодієнко В., Франчук В., Дзюрах Ю., Мельник С., Шупрудко Н., & Гобела В. (2022). Продовольча безпека України: оцінка факторів впливу, поствоєнні тенденції та шляхи забезпечення. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 427–437. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3891>.
16. Акулюшина М., Зотова Л., Швец В. Фактори підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах невизначеності. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-73>
17. Миськів Г.В., Білик В.М. Етапи та заходи антикризового управління на підприємстві. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2024. Вип. 1(11). С. 19-27. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.019>
18. БЛИЗНЮК, Т., ОВСЮЧЕНКО, Ю., & ПЕРЕСАДА, О. (2025). ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (1), 95–100. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-13>

References

1. Nikolchuk, Yu. (2024). FINANCIAL MANAGEMENT DURING THE WAR. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (2), 215–223. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-28>
2. Hurbyk, Yu.Iu., & Karpenko, N.M. (2019). Mekhanizm finansovoho upravlinnia pidpriemstvom: teoretychnyi vymir [The mechanism of financial management of an enterprise: theoretical dimension]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of a systems approach in economics*, 5(73), 87–93. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-5-13>
3. Shapoval, O. (2022). Kliuchovi aspekty upravlinnia finansovymy resursamy v suchasnykh umovakh [Key aspects of financial resources management in modern conditions]. *Tavriiskiyi naukoviyi visnyk – Tavria Scientific Bulletin*, 13, 150–154. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.13.18>
4. Rohach, S.M. (2023). Ekonomichna efektyvnist vykorystannia finansovykh resursiv pidpriemstva [Economic efficiency of enterprise financial resources utilization]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 55. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-4>
5. Ioanno, V.V., Korchak, A.V., & Mazurenko, O.K. (2025). Finansova sistema v umovakh kryzy: adaptatsiia cherez vprovadzhennia IT-tehnolohii [Financial system in crisis conditions: adaptation through IT technologies implementation]. *Akademichni vizii – Academic Visions*, (43). <https://doi.org/10.5281/zenodo.15396493>
6. Lahunin, M. (2022). Finansovi resursy mizhnarodnykh finansovykh instytutsii yak rushiina syla ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Financial resources of international financial institutions as a driving force of Ukraine's economic development]. *Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia – Theoretical and Applied Issues of State-Building*, 28, 36–43. <https://doi.org/10.35432/tisb282022285243>
7. Tomashuk, I.V., & Tomashuk, I.O. (2022). Upravlinnia finansovymy ryzykamy pidpriemstva yak skladova zabezpechennia staloho funktsionuvannia subiekta ekonomiky [Financial risk management of an enterprise as a component of sustainable functioning of an economic entity]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-64>
8. Velykykh, K.O. (2021). Realizatsiia efektyvnoho upravlinnia finansamy v biznesi [Implementation of effective financial management in business]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, 167, 45–49. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/167-8>
9. Blishchuk, K.M. (2023). Osoblyvosti upravlinnia publichnymy finansamy u voiennyi period [Features of public finance management during wartime]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia – Efficiency of Public Administration*, 70/71, 62–67. <https://doi.org/10.36930/507008>
10. Verbitska, I., & Kostyk, Ye. (2025). FINANCIAL MANAGEMENT AS A TOOL FOR ENSURING THE EFFICIENCY OF INTERNATIONAL INVESTMENT PROJECTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION PROCESSES OF THE INTERNATIONAL ECONOMY AND FINANCIAL MARKETS. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (1), 66–71. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-9>
11. Savvopulo, K.V. (2025). Osoblyvosti pravovoho zabezpechennia finansovoi bezpeky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Features of legal support for Ukraine's financial security under martial law]. *Naukoviyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 89(3), 92–99. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.3.13>
12. Koval, N., Tkachuk, L., & Panasenko, I. (2024). Stratehii finansovoho menedzhmentu v umovakh neperedbachenykh kolyvan finansovoho rynku [Financial management strategies under unforeseen fluctuations of the financial market]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-68>
13. Rummyk, I., Pletenetska, S., & Tsarenok, O. (2023). Osoblyvosti upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstv v umovakh voiennoho stanu [Features of financial resource management of enterprises under martial law]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK" – Scientific Notes of KROK University*, 4(72), 9–19. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2023-72-9-19>
14. Zakharova, N. (2023). Finansovyi menedzhment ta yoho osoblyvosti v umovakh voiennoho stanu [Financial management and its features under martial law]. *Ekonomichni horizonty – Economic Horizons*, 4(26), 38–47. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(26\).2023.291788](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291788)
15. Lagodiienko V., Franchuk V., Dzyurakh Y., Melnyk S., Shuprudko N., & Gobela V. (2022). Prodovol'cha bezpeka Ukrainy: otsinka faktoriv uplyvu, postvoyenni tendentsiyi ta shlyakhy zabezpechennia [Food security of Ukraine: assessment of influencing factors, post-war trends and ways of ensuring it]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(46), 427–437. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3891>

-
16. Akuliushyna, M., Zotova, L., & Shvets, V. (2024). Faktory pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv v umovakh nevyznachenosti [Factors of increasing enterprise competitiveness under uncertainty]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-73>
17. Myskiv, H.V., & Bilyk, V.M. (2024). Etapy ta zakhody antykrizovoho upravlinnia na pidpriemstvi [Stages and measures of anti-crisis management at an enterprise]. *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku – Management and Entrepreneurship in Ukraine: formation stages and development problems*, 1(11), 19–27. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.019>
18. BLYZNYUK T., OVSIUCHENKO IO., & PERESADA O. (2025). FINANCIAL SECURITY OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT AND STRATEGIC RISK MANAGEMENT. *MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS*, (1), 95–100. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-13>